"Yeryüzünü sizin emrinize boyun eğer kılan O'dur" Âyetinin Tefsiri

[Türkçe]

تفسير قوله تعالى (هو الذي جعل لكم الأرض ذلولاً)

[باللغة التركية]

Muhammed Şahin

محمد شاهين

Tetkik eden: Ümmü Nebil

مراجعة: أم نبيل

Rabva Semti İslâmî Dâvet Bürosu

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

1428 - 2007

islamhouse.com

Hamd, yalnızca Allah'adır. Salât ve selâm da Peygamberimiz Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'edir.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

Z C B A ? > = < ; : 9 8 7 6 5 4 [

[سورة الملك الآية: ١٥]

"Yeryüzünü size (hizmete hazır, uysal bir binek gibi) boyun eğer kılan O'dur. O halde onun omuzlarında (dağlarında, tepelerinde) yürüyün ve Allah'ın rızkından yiyin. Dönüş ancak O'nadır." [1]

Allah Teâlâ, yeryüzünü, üzerinde yürümek, kazmak, yarmak, evler inşâ etmek için boyun eğdirdiğini ve bunları gerçekleştirmek isteyenlere yeri zorlaştırmadığını haber vermiştir.

Bununla beraber yeryüzünü bir beşik ve bir döşek kıldığını, karar yeri olarak ve onu yeterlilik olarak takdir ettiğini, yeri yayıp döşediğini, ondan suyunu ve merâsını çıkardığını, dağları onda sâbit kıldığını, onda yollar ve tepeler yarattığını, nehirler ve pınarlar akıttığını, onu bereketli kılıp, azıkları takdir ettiğini haber vermiştir.

Yerin bereketlerinden birisi de hayvanların ve kendilerinin yedikleri azıkların hepsinin yerden/topraktan çıkmasıdır.

Bir bereketi de şudur: Sen bir tohum tanesini ekiverirsin ve sana fazlasıyla kat kat geriye döner. Bir diğer bereketi de; yeryüzü, sırtında eziyetleri taşır ve sana da içindeki/altındaki en güzel ve en yararlı ürünleri/nimetleri çıkartır. Kendisine bayağı olan şeylerden ekilse bile en güzel ve en hoş nimetleri çıkarır.

Bir bereketi de; kulların ayıp ve çirkin yerlerini örtmesi, bedenini muhafaza etmesi, kendisini koruması ve barındırmasıdır. Kullara yiyeceğini ve içeceğini çıkarmasıdır.

Kuşkusuz ezâ ve cefâyı en iyi biçimde taşıyan ve en yararlı ürünler sergileyen, yeryüzünün tâ kendisidir. Dolayısıyla topraktan daha hayırlı, ezâlardan daha uzak ve hayıra daha yakın olan başka bir nimet yoktur.

Maksat şudur ki; Allah Teâlâ, bizim için yeryüzünü tıpkı istenilen yere yularını çekip de gitmesini sağladığımız itaatkar ve boyun eğen bir deve gibi kılmıştır.

---

[1] Mülk Sûresi: 15

"O'nun omuzlarında" ifâdesi; "yollarda ve tepelerde boyun eğen olarak" diye tefsir edilmiştir. Burada da geçtiği gibi, yerin boyun eğmesi, ondaki vasfı ile ilgilidir.

Yürüyen kimseye bakarsak, o yerin omuzlarında yürür. Omuzlar ise, en yüksek yeri ifâde eder. Zaten bundan dolayı da omuzlar "dağlar" diye tefsir edilmiştir. İnsan omuzlarında olduğu gibi...

Nitekim omuz, insanın en yüksek yeri sayılır. Kimisi şöyle demiştir: "Âyet-i kerimede geçen "yerin omuzlarında" sözünden kasıt, "ovalarında yapılan yürüyüştür." Çünkü bunun daha kolay olduğuna dikkat çekilmektedir.

Bir grup âlim de: Bilakis "omuzlarından" kasıt, yanlarıdır. Meselâ insanın omuzları denilince yan başları kastedilir, demiştir.

Açık olarak ortaya çıkan şudur ki; omuzlardan kasıt, yüksek yerlerdir. Nitekim canlılar yürürken daha çok, yerin yüksek yerlerinde yürürler; buna ters olan istikamette değil. Çünkü yer küresinin tam düz çizgisi, yerin en yüksek yerleridir. Yürüyen canlılar ise, yeryüzünün tam düz çizgisinde bulunurlar.

"Yerin omuzları" olarak buyrulması ve onun özelliklerinden birisinin boyun eğici olması, ne kadar güzel tabir edilmiştir.

Sonra Allah Teâlâ, kendilerine yerden çıkardığı, onlara musahhar ve emirlerine amade kıldığı rızıklarını yemelerini ve kendilerine açmış olduğu yollar ve tepeler üzerinde yürümelerini emretmiştir. Kendilerine yerden rızıklar bitirdiğini haber vermiştir. Yararlanmak için meskenlerin durumundan, oralarda yaşamaktan, gezip dolaşmaktan, meskenlerde yaşayanların yiyeceği nimetlerden bahsetmektedir.

Sonra "Dönüş ancak Onadır" âyetiyle de şunlara dikkatleri çekmektedir:

Bu meskenlerde devamlı olarak kalmayacak, buraları ebedî yurt edinemeyeceksiniz. Bilakis biz, sizleri oraya bir yolcu konumunda soktuk. Sizleri oraya ebedî olarak bırakmak zaten güzel ve doğru olmaz.Sizleri ancak oraya kıyâmet gününe kadar geçinmeniz için soktuk. O meskenleriniz ölümlüdür, ölümsüz dâimî yerler değildir. İbret yerleri ve geçici gidiş geliş/misâfir yerleridir. Vatan da değildir, daimi karar kılacağınız yerler de değildir.

Bu âyet-i kerime; Allah Teâlâ'nın Rubuniyetini, tek oluşunu, kudretini, hikmetini ve cömertliğini içermekte, O'nun nimetlerini ve ihsanını hatırlatmakta ve dünyaya bel bağlayıp onu dâimî vatan ve yurt edinmekten sakınmaya delâlet etmektedir.

Hatta âyet-i kerime, bizlerin dünyada iken O'nun (âhiret) yurduna ve cennetine hızlıca koşmamız gerektiğine delâlet etmektedir.

Dolayısıyla bu âyetin içeriğinde; Allah Teâlâ'nın var ve bir olduğunu, O'nun nimetlerini düşünmenin ve yaratana doğru yürümenin teşvik edildiğini görmekteyiz.

Yine, bu âyetin içeriğinde; Allah Teâlâ ile karşılaşılacağı, O'nun huzuruna çıkılacağı ve O'nun bu diyârı hiç olmamış gibi düreceği, yaşayanların da öldükten sonra diriltileceği ve dönüşün ancak kendisine olacağı bilgisi bulunmaktadır.